

PROCES-VERBAAL

Het Onafhankelijk Kiesbureau

in vergadering bijeen op **woensdag 16 juni 2010**

GELEZEN

1. de verslagen van de openbare zitting van de Hoofdstembureaus van de Kiesdistricten I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX d.d. 17 april 2010 en Kiesdistrict X d.d. 16 april 2010, waarbij ter openbare kennis werden gebracht de verzamellijsten van de geldig verklaarde kandidatenlijsten ten behoeve van de verkiezingen van de leden voor De Nationale Assemblée, de Ressortraden en de Districtsraden (vide artikelen 53, 69 en 84 van de Kiesregeling S.B. 1987 no 73, geldende tekst SB 1996 no. 15 zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2010 no. 29);
2. het door het Centraal Hoofdstembureau op grond van artikel 133 van voormelde Kiesregeling opgemaakt proces-verbaal d.d. 07 juni 2010, vermeldende de vaststelling van de uitslag van de op 25 mei 2010 gehouden algemene, vrije en geheime verkiezingen van leden voor De Nationale Assemblée, de Ressortraden en de Districtsraden;
3. de verslagen opgemaakt door de leden en plaatsvervangende leden van het Onafhankelijk Kiesbureau, alsmede de verslagen van de toezichthouders aangewezen door het Onafhankelijk Kiesbureau, van de door hen volgens artikel 2 lid 4b en c van voormelde Kiesregeling uitgeoefend toezicht, gedurende de pre-electurale fase en op de op 25 mei 2010 gehouden algemene, vrije en geheime verkiezingen;
4. de protestbrieven van de politieke organisaties Mega-Combinatie, afdeling Wanica d.d. 28 mei 2010 en Nationale Unie d.d. 15 juni 2010;

GELET OP

1. de artikelen 60, 61, 162 en 163 van de Grondwet van de Republiek Suriname;
2. de Kiesregeling (S.B. 1987 nr. 73, laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2010 no. 29);
3. het Kiesbesluit (S.B. 1987 nr. 82, laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2010 no. 37);
4. de wet op Politieke Organisaties (S.B. 1987 no. 61);
5. het Staatsbesluit van 12 februari 2010 ter uitvoering van artikel 85 lid 1 en artikel 86 van voormelde Kiesregeling (S.B. 2010 no. 20).

OVERWEGENDE:

dat de wetgever de bevoegdheid van het Onafhankelijk Kiesbureau in een open norm heeft vastgelegd, dat wil zeggen geen criteria heeft aangegeven volgens welke de beoordeling van het al dan niet “bindend verklaren van de uitslag van de verkiezingen” dient te worden gegeven;

dat in artikel 1 van voormelde Kiesregeling deze bevoegdheid tot beoordelen in nevenschikking is geplaatst met de toezichthoudende taak van het Onafhankelijk Kiesbureau en dit artikel in samenhang met artikel 134 van voormelde Kiesregeling dient te worden gelezen;

dat derhalve het oordeel van het Onafhankelijk Kiesbureau behoort te steunen op het resultaat van het toezicht dat door of namens het Onafhankelijk Kiesbureau is uitgeoefend;

dat het participatie-beginsel, zoals verwoord in de artikelen 52, 53 en 54 van de Grondwet van de Republiek Suriname onder het hoofdstuk “Beginselen van een democratische staatsordening” het recht geeft aan de burgers, om in georganiseerd verband, te weten in de vorm van politieke organisaties, zoveel als mogelijk deel te nemen aan de algemene, vrije en geheime verkiezingen;

dat dit recht onder meer inhoudt, het opnemen van alle kiesgerechtigden op een correct samengestelde kiezerslijst;

dat gebleken is, dat een aantal personen:

- a. ten onrechte waren opgebracht op de definitieve kiezerslijst of
- b. ten onrechte waren afgevoerd of niet voorkwamen op de definitieve kiezerslijst of
- c. hun oproepingskaart niet hadden ontvangen;

dat volgens het systeem van voormelde Kiesregeling (artikelen 90 lid 4 en 97 lid 2) om toegelaten te worden tot de stemming, het voorkomen op de kiezerslijst en het bezitten van een oproepingskaart twee bijzonder belangrijke voorwaarden zijn;

dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken maatregelen getroffen heeft om kiesgerechtigden op de dag van de verkiezingen op een gemakkelijke manier te doen stemmen door de oproepingskaarten bij de betrokken stembureaus te plaatsen;

dat volgens de staten van de oproepingskaarten gebleken is dat op 26 mei 2010 de staten van de niet uitgereikte oproepingskaarten als volgt zijn:

• Paramaribo	16.654
• Wanica	4.387
• Nickerie	1.092
• Coronie	90
• Saramacca	492
• Commewijne	848
• Marowijne	1.717
• Para	1.575
• Brokopondo	1.084
• Sipaliwini	6.201

zijnde derhalve een totaal van **34.140** (zijnde 10%) niet uitgereikte oproepingskaarten;

dat als gevolg van vorengenoemd aantal niet uitgereikte oproepingskaarten, de vermoedens van relatief grote onjuistheden op de definitieve kiezerslijsten is versterkt, dat derhalve het percentage van de opkomst van de kiezers enigszins vertekend is;

dat het Onafhankelijk Kiesbureau haar misnoegen hier en nu wenst te uiten voor het feit dat haar adviezen niet opgevolgd zijn om ruim 30.000 personen die reeds langer dan 10 jaren inactief zijn van de definitieve kiezerslijst te halen. Dat het structureel is dat de adviezen van het Onafhankelijk Kiesbureau door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Centraal Bureau voor Burgerzaken niet opgevolgd worden waardoor de grote onjuistheden in de definitieve kiezerslijsten gehandhaafd blijven, hetgeen het vertrouwen in de gehouden verkiezingen nadelig beïnvloedt. Dat het Onafhankelijk Kiesbureau de Regering oproept om een einde te maken aan de onwenselijkheid dat adviezen van haar organen ter zijde worden geschoven;

dat het systeem van voormelde Kiesregeling met zich meebrengt dat bij de beoordeling van de resultaten van de verkiezingen het proces-verbaal van het Centraal Hoofdstembureau voor de beoordeling van het cijfermatig gedeelte van de verkiezingen, de aanwijzing van de gekozenen en de verdeling van de zetels op alle niveaus van wezenlijk belang is;

dat blijkens het hiervoren voormeld proces-verbaal d.d. 7 juni 2010, het Centraal Hoofdstembureau, de door de Hoofdstembureaus van de Kiesdistricten I (Paramaribo), II (Wanica), III (Nickerie), IV (Coronie), V (Saramacca), VI (Commewijne), VII (Marowijne), VIII (Para), IX (Brokopondo), X (Sipaliwini) opgemaakte processen -verbaal van de gehouden openbare zittingen in verband met de op 25 mei 2010 gehouden algemene verkiezingen heeft onderzocht en gecontroleerd en op grond hiervan, overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 129, 130, 131 en 132 van voormelde Kiesregeling, de uitslag heeft vastgesteld van de verkiezingen van de leden voor De Nationale Assemblée, de Ressortraden en Districtsraden;

dat het Onafhankelijk Kiesbureau heeft mogen constateren dat de ter inzage nederlegging van ingeleverde lijsten van kandidaten niet overeenkomstig het gestelde in artikel 45 van de Kiesregeling heeft plaatsgevonden;

dat het Onafhankelijk Kiesbureau heeft mogen constateren dat politieke partijen hebben gepoogd om op de dag van de kandidaatstelling - 09 april 2010 - buiten de gestelde wettelijke periode van 08.00 uur tot 15.00 uur, hun kandidatenlijsten in te dienen;

dat de indiening bij de Hoofdstembureaus in de Kiesdistricten I (Paramaribo) en II (Wanica), die in strijd met de wet de deuren ter indiening hebben opengehouden, nochtans niet heeft plaatsgevonden;

dat het Hoofdstembureau van het Kiesdistrict IX (Brokopondo) in strijd met de wet tot 15.20 uur de deuren ter indiening heeft open gehouden, zodat de politieke combinatie A-Combinatie de gelegenheid heeft gehad haar kandidatenlijsten aldaar in te dienen. Het Hoofdstembureau heeft in strijd met de wet gehandeld door de indieningszitting tot een onderzoekszitting te maken, waardoor de daadwerkelijke indiening na 15.00 uur heeft plaatsgevonden;

dat het Onafhankelijk Kiesbureau heeft geconstateerd dat op 09 april 2010, de dag der kandidaatstelling, het Hoofdstembureau van Kiesdistrict X (Sipaliwini), in strijd met de artikelen 38 lid 1 en 70 lid 1 van de Kiesregeling voornoemd, heeft toegestaan dat de politieke organisatie A-Combinatie haar kandidatenlijsten tot omstreeks 17.00 uur

kon indienen;

dat in de Kiesregeling voornoemd een groot aantal termijnen zijn opgenomen die geen ander doel hebben dan ordelijke en eerlijke verkiezingen te garanderen waarbij alle politieke organisaties en alle combinaties van politieke organisaties, ter bevordering van de rechtszekerheid, op gelijke wijze worden behandeld. Deze doelstelling is zo belangrijk dat de wettelijke termijnen dwingend van aard moeten worden geacht en op grond daarvan strikt dienen te worden nageleefd bij gebreke daarvan willekeur en bestuurlijke anarchie niet zijn uitgesloten;

dat op grond van het hier bovenstaande een zeer ernstige en afkeurende notitie geplaatst dient te worden bij de handelwijze van het Hoofdstembureau van het Kiesdistrict X (Sipaliwini), welke handelwijze gekwalificeerd kan worden als willekeur;

dat de politieke combinatie A-Combinatie op grond van het hierboven overwogene niet mocht worden toegelaten deel te nemen aan de algemene, vrije en geheime verkiezingen van 25 mei 2010 in het Kiesdistrict X (Sipaliwini).

Dat het Onafhankelijk Kiesbureau verder in overweging neemt:

1. dat vanwege het feit dat de bevoegdheid van het Onafhankelijk Kiesbureau in een open norm is vastgelegd, het Onafhankelijk Kiesbureau alvorens tot een oordeel te komen, verplicht is alle feiten en omstandigheden van het geval te betrekken in haar oordeelsvorming;
2. dat niet gebleken is dat politieke organisaties c.q. ondertekenaars die kandidatenlijsten rechtsgeldig hadden ingediend beroep hebben aangetekend bij de President tegen de beslissing van het Hoofdstembureau van Kiesdistrict X (Sipaliwini) krachtens artikel 52, 68 en 83 van de Kiesregeling;
3. dat het kiezersvolk van het Kiesdistrict X (Sipaliwini) op 25 mei 2010 haar mening heeft gegeven en de gevolgen voor de democratische beleving van de kiezers desastreus kunnen zijn, indien het Onafhankelijk Kiesbureau voorbij gaat aan maatschappelijke omstandigheden;
4. dat de vraag beantwoord dient te worden of de samenleving gediend is en daarmee de democratie, als strak gehouden wordt aan de bepaling van de wet;
5. dat het Onafhankelijk Kiesbureau van oordeel is dat bij de beantwoording van voormelde vraag, het algemeen belang dient te worden afgewogen tegen het

belang dat artikel 38 en 70 lid 1 van de Kiesregeling beschermt; dat het Onafhankelijk Kiesbureau na beraadslaging tot het oordeel is gekomen dat het algemeen belang dient te prevaleren, weshalve in dit geval voorbij wordt gegaan aan de juridische consequenties van het te laat indienen van de kandidaatlijsten door de politieke organisatie A- Combinatie in Kiesdistrict X (Sipaliwini);

6. dat het gestelde in het schrijven van de politieke organisatie Mega-Combinatie, afdeling Wanica, d.d. 28 mei 2010 zo algemeen en vaag is dat het Onafhankelijk Kiesbureau niet in staat is daarin een diepgaand onderzoek te doen;
7. dat het schrijven van de politieke organisatie Nationale Unie d.d. 15 juni 2010 stelt dat er 20.000 personen ten onrechte zijn onthouden van hun kiesrecht. Dat de politieke organisatie NU geen verificatoren heeft meegestuurd, waardoor niet gecontroleerd kon worden of er daadwerkelijk 20.000 personen onthouden zijn van het Kiesrecht.

BESLUIT:

krachtens artikel 1 lid 1 en artikel 134 van de vermelde Kiesregeling.

I voor de samenleving bindend vast te stellen:

1. de uitslag van de op 25 mei 2010 gehouden algemene, vrije en geheime verkiezing van leden voor de Nationale Assemblée in alle Kiesdistricten;
2. de uitslag van de op 25 mei 2010 gehouden algemene, vrije en geheime verkiezingen van leden voor de Ressortraden en de Districtsraden in alle Kiesdistricten;

II de inhoud van dit proces-verbaal in een openbare bijeenkomst, te houden op vrijdag 18 juni 2010 om 12.00 uur bekend te maken;

III te bepalen dat dit proces-verbaal in het Advertentieblad van de Republiek Suriname, als mede in de nieuwsbladen zal worden gepubliceerd;

IV van het vorenstaande afschrift te zenden aan de President van de Republiek Suriname, De Nationale Assemblée, de Minister van Binnenlandse Zaken, het Centraal Hoofdstembureau, de Directeur van Binnenlandse Zaken en de Politieke Organisaties.

Paramaribo, 16 juni 2010

Het Onafhankelijk Kiesbureau,

Mw. Mr. Dr. J. V. van Dijk - Silos Voorzitter

Dhr. Mr. R. A. Soerdjbalie Plv. Voorzitter

Dhr. K. L. Karijomenggolo Lid

Dhr. Mr. S. Marica Lid

Dhr. J. Uden Lid

Dhr. E. F. Leilis Lid

Mw. Mr. M. Tjon Jaw Chong Lid

Mw. Mr. S. Benarsie-Mahabier Lid

Mw. Drs. E. Naarendorp Lid

Mw. D. C. F. Telting Lid

Dhr. Mr. F. R. Welzijn Lid

Mw. Dr. R. Tjoen Tak Seu - Waalring plv. lid

Mw. Mr. S. Malhoe - Chotkan plv. Lid

Mw. Mr. S. Gouri - Dulam plv. Lid